

Open brief aan Herman Van Rompuy

René Smits

maandag 02 januari 2012, 11:27

update: maandag 02 januari 2012, 14:36

René Smits

Leiders zouden hun betrokkenheid bij onze gemeenschappelijke waarden moeten tonen en eenheid uitdragen, in plaats van voortdurende onenigheid, en ons vermogen elkaar te verstaan moeten versterken.

[Open letter to Herman Van Rompuy _def_.pdf](#)

Geachte heer Van Rompuy,

Gelukkig Nieuwjaar

Van harte wens ik u geluk toe, en succes, in het nieuwe jaar. Na een uitputtende anderhalf jaar waarin het de Europese regeringsleiders ondanks uw onvermoeibare streven niet is gelukt de crisis op te lossen die als lokaal brandje in Griekenland begon en nu de eurozone in zijn geheel lijkt aan te tasten, gun ik u, als [voorzitter van de Europese Raad](#), een rustiger jaar. Daarvan komt het, vermoed ik, niet.

Wenselijke verdragswijzigingen

U krijgt al veel adviezen van alle kanten. Toch draag ook ik een steentje bij. Me bewust van het feit dat ik niet in het politieke krachtenveld sta en daardoor voorstellen kan doen die 'politiek onhaalbaar' lijken. Maar u weet dat wat vóór het uitbreken van de crisis volstrekt achter de horizon lag, inmiddels realiteit is. Ik spreek over [het versterkte economisch bestuur](#) dat in 2012 zal worden toegepast.

Steviger begrotingstoezicht

Aan de begrotingsdiscipline hebben de regeringsleiders onderhand genoeg gedaan. Een enkele versterking van het toezicht kan er nog bij, zoals een steviger rol voor de Commissie bij de beoordeling of nationale begrotingen adequaat rekening houden met de communautaire omgeving. In direct Nederlands: of nationale ministers van Financiën zich voldoende bewust zijn van het feit dat we een gemeenschappelijke munt delen wanneer ze de bestedingskaders opstellen.

Uitgifte Eurobonds

Een nieuw verdrag, welke vorm dit ook krijgt, zou de mogelijkheid moeten scheppen om, op termijn, gezamenlijk schuldpapier uit te geven. De veelbesproken Eurobonds. De [verschillende voorstellen](#), waaronder [één waaraan ik meeschreef](#), zijn u bekend. De consultatie van de Europese Commissie over “[stabiliteitsobligaties](#)” loopt nog. Gezamenlijk lenen als Europese overheden maakt de markt met zijn volatiliteit onschadelijk. Het kan tegelijk de signalen versterken die nu vooral de markt afgeeft, namelijk als het met Eurobonds geleende geld aan de afzonderlijke lidstaten wordt doorgegeven tegen een rente die oploopt naarmate deze lidstaten verder verwijderd zijn van begrotingsdiscipline.

Effectief uniform toezicht op Europese financiële sector

Juist op het punt waarop het met het Verenigd Koninkrijk misging tijdens de laatste Europese top zou de eurozone een stap vooruit moeten zetten. De crisis is immers een combinatie van overheidstekorten en instabiele financiële instellingen. Effectief eenvormig toezicht op banken en andere financiële instellingen die op het niveau van de Unie opereren is nodig. Ook een Europees mechanisme om insolvente financiële instellingen op een ordelijke manier uit de markt te halen is vereist. Immers, de staatsgaranties die de financiële crisis nodig maakte, ontwrichtten de overheidsfinanciën. En de nationale belangen ondermijnden de ene financiële markt. Een stap verder naar federaal banktoezicht en Europese afwikkeling van failliete financiële instellingen is vereist, in plaats van een stap terug. Ik deed in oktober bij de ECB concrete [voorstellen](#) voor verdragsbepalingen.

Automatische stabilisatoren: Europees begrotingsbeleid

Uiteindelijk kan een levenskrachtige monetaire unie niet zonder “een gemeenschappelijk economisch beleid”. De regeringsleiders erkenden dit in hun laatste [conclusies](#). Zo’n beleid vergt méér dan alleen repressie als de begroting uit de hand loopt of de economie uit de pas. Het wordt tijd dat de automatische stabilisatoren op Europees niveau werken. Groei in bepaalde regio's dempt dan automatisch via het overheidsbudget een terugval in andere gebieden van de eurozone. Waarschijnlijk kunnen basale nationale werkloosheidsuitkeringen al binnen het huidige [verdrag](#) Europees gefinancierd worden. Ook kent het verdrag al eigen middelen aan de Unie toe. Deze inkomsten zouden moeten worden verhoogd met de opbrengst van belasting op financiële transacties en een hogere BTW-afdracht.

Perspectief

Veel verlangens, ik weet het. Maar zonder perspectief op een goed werkende EMU komen we niet uit de crisis. De regeringsleiders moeten zich niet alleen richten op verdragswijziging, maar ook een perspectief bieden aan de burgers van de Unie, in het bijzonder in Griekenland,

Portugal en Ierland, door hun economieën te stimuleren. Dit kunnen zij doen door creatiever om te gaan met de meervoudige crises waarvoor we staan, zoals een energie- en milieucrisis. Dit betekent ook: Europese bevordering van zonne-energie en verruiming van de interconnectie tussen de energiemarkten in Europa.

Mijnheer Van Rompuy, als dichter zal mijn verzoek u aanspreken de culturele dimensie van onze (munt-)unie niet te vergeten: leiders zouden hun betrokkenheid bij onze gemeenschappelijke waarden moeten tonen en eenheid uitdragen, in plaats van voortdurende onenigheid, en ons vermogen elkaar te verstaan moeten versterken. Stimuleren van taalvaardigheid en de ontwikkeling van Europese, in plaats van nationale, platforms voor debat zal zowel de grensoverschrijdende arbeidsmobiliteit vergemakkelijken als leiden tot gedeelde gevoelens van deelname aan het gezamenlijke Europese project.

Ik wens u veel wijsheid en succes toe.

Hartelijke groet,

René Smits

Hoogleraar in het recht van de Economische en Monetaire Unie aan de Universiteit van Amsterdam

Bron: <http://fd.nl/beleggen/columns/rene-smits/840980-1201/open-brief-aan-herman-van-rompuy>